

Preus per subscripció
 En Barcelona. 1.⁰⁰ Pta. trimestre.
 Fora. . . . . 1.⁵⁰ »
 Artistas extranjers, 25 Ptas. 1.º any

Redacció y Administració
Carrer Diputació, 125, 2.º, 3.º
 Sucursal pera artas y avisos, en l'Arxiu de
 D. J. Gelabert: Unió, 5, 3.er 2.^a

Preus de cada número
 Número corrent.. . . . **10 céntims**
 Id. atrassat. **15**

LA SETMANA

¡¡¡Ravachol ha fugit!!!... Aquesta notícia corria la setmana passada per las columnas dels diaris de Barcelona, prenentsho uns en sério y altres de broma. Lo que hi há de cert en la cosa es que «Le Gaulois» canard ó vritat, vá portar una relació de com lo terrible dinamitayre havia assassinat á un capellá y vestintse ab sos hàbits, havia burlat la vigilancia de sos guardians. La tal nova fins á la fetxa no ha sigut confirmada ni desmentida, y per lo tant la prensa á títol d' inventari.

Lo xocant fou quant la noticia arribá á Barcelona. Als xicots que vénen periodichs, los hi faltaba veu per anarho pregonant pe 'ls carrers. Lo públich sorpres, quedaba ab quatre pams de boca oberta y 'ls esprits temerosos, al sentir la nova prensa lo camí de caseta ab precipitació ab l' intent de passar tots los forrellats, fer barricadas darrera totas las portas y amagar-se luego sota 'l llit.

A la Rambla grupos de ciutadans més ó menos burgesos comentaban lo fet, condemnantlo 'ls més.

—¡Aquestes Ravachol!—cridaba ab veu extertórea D. Pau Bleda, orador de café y set-ciencias de munició.—¡Aquest es lo célebre dinamitero! Aixís havia de portarse, lo *rey de la dinamita*. Una fugida com aquesta es digna d' ell. Jo no 'l reconeixia deixantse matar com un *pollet*. Ara 'l reconech, ara... Homes aixís son los que fan falta.

—Pero, senyor Bleda,—li deyan los que l' escoltaban,—no sigui *idem*... Si tant trova á faltar aquets homes, fassis vosté tambe *dinamitero*... ¡apa!

—Jo no puch. . . No puch... ¡Ah, si pogués! La humanitat en pés volaria... Un dia aquest mon que habitém explotaria com una granada. Estiguin segurs de que si jo pogués....

—Pero ¿perqué no pot?

—Perque la de casa m' esgarraparia.

Tením entés que molt prompte s' inaugurarán á Barcelona, dos frontons ó tres, destinats al joch de la pilota.

¡Cosas de nostra ciutat! Fem com las monas....! Copiar tot lo que fan á Madrid...! Primé 'ls *ratas* y las *Menegildas*, després la flamenquería y ara la *piloteria*. ¡Trist destí 'l nostre! ¡Sempre á la saga del centralisme! Sempre disposats á imitar ó copiar lo que en la vida de l' ós priva. No es que volguém ara significar que l' afició al joch de pilota siga perjudicial. ¡Res d' aixó! Sempre es bó tot lo que tendeix á millorar la forsa muscular d' un poble.

Lo que 'ns irrita es que no 'ns haguém adonat de lo beneficiós qu' es l' exercici predilecte de nostres germans de Cantabria, fins qu' ha sigut sancionat per la moda de lo Córte.

De tots modos, estem amenassats molt prompte d' una invasió de pelotaris.

Setmesóns hi ha ja, que fá un mes fullejan avidament los periódichs de Madrid que tractan del *Pai-Alai*, per véurer si arriban á compendrer que son 'ls *sacos*, las *faltas*, 'ls *reversos*, las *boleas* y 'ls *sobaquillos*.

Alguns ja ho han arribat á enténdrer y usant la fraseologia dels pelotaris,, mouhen 'ls grans bati-bulls y 's tornan poch menys que enigmátichs.

En Pepito Coll, un gomós ab set canas de idem esplicrba l'altre día lo que havia menjat, en termes casi bé indescifrables.

—Entro á ca 'n Justin y del primer *saco* clavo *bolca* á mitja racció de puré; de revés m' agafo ab mitj pavo trufat y de *sobaquillo* 'l aixó no més ab las *faltas* ó sigan los ossos.... Després...

—Prou—diguérem,—ab aquets termes, tot lo més que podias menjar era la pilota del olla.

¡Ja están tancadas las Corts: Després de sessions borrascosas, després de molt parlar y no fer rés, lo *jeo malaguenyo*, ha passat 'l forrellat als palaus del Congrés y del Senat fins que la calor amayni.

Avans de tancarlas, no obstant, han rebut las mesnadas conservadoras, una tunda bastant seria, en termes que 'l prestigi de la societat *tragi-bufa* «Cánovas y Companyia» tal volta hanrá de rescindir la contracta,

Pero mentrestant, don Autón ha llicenciat la cria de conillets de guix, que desde 'ls últims recons de la península havían acudit á la ciutat de l'ós ab la santa intenció de fernes felissos.

Los Diputats rurals escampantse arreu com una pedregada, anirán á visitar als que en mal hora 'ls elegiren, per donarlos comptes de la seva gestió.

Aquets com es natural, se 'ls escoltarán com qui sent ploure, perquè l' gran programa polítich y económic de la majoria de diputats s' ha reduhit á fer emblanquinar la fatxada de la iglesia del sigle XIII ó á donar quatre plassas de estanquers á altres tants paniaguados.

Y, no obstant lo conillet de guix passejará orgullós per entre pagesos y cacichs de campanar explicant las sevas interpelacions y 'ls seus discursos morts ans de néixer, en profit, de l'art y del sentit comú.

¿Y aquests son los representants de las regions, que van al centre perquè la veu d' aquellas siga escoltada?

¡Desgraciadas regions!

P. A. U.

COSAS D' ISTIU

—¡Ahont vá, Sra. Magina?

—¡Ah! ¿Es vosté, Sra. Ignocencia? ¡Quina casualitat! Ara anaba á casa seva á despedirme de tots vostés.

—¿Y aixó? ¿Qué potsé 's vol morir?

—¡Ca, no!... Es que anem á passar l' istiu á fora.

—¡Con que se 'n van á fora!... ¿No ho deya jo que volian morirse?

—¿Morirse?

—Sí, senyora; de fàstich. ¿Qué 's pensa qu' allí ahont vagin no 'n tindrán de calor?

—No mes té de ficsarse vosté, en que si tant malament s' hi estés á fora, no surtiria tanta gent com cada any surt, Y un' altra cosa: ¿sab lo Marqués de Butarell? Donchs cada istiu va al mateix puesto que nosaltres.

—Bé; no 'n fassi cas; ell pot gosar de totas las comoditats.

—No pas las que nosaltres; porque ¿vea? si sentim massa calor nos posem en camisa, y ell aixó no ho pot pas fer.

—¡Dèu la fassi bona! ¿Y 's pensa que 'ls mosquits la deixarán dormí á la nit?...

—Bé, dona, bé; si no 'ns deixan dormir á la nit, dormirem de día.

—A sota d' un avellaner ó d' una figuera ¿oy?

—No, no; nosaltres dormim á sota 'l trespol, ¿sab?

—¡Ah!... Es que li anaba á dir que tingués conte que no li piqués alguna avespa ó alguna mosca d' ase.

—No hi ha cuidado; las moscas d' ase aquest any se quedarán á Barcelona.

—També n' hi ha á fora, també. ¡Y las pussas!... ¿Qué 's pensa que no se 'ls menjarán á picadas?

—Ja 'ns agradan las picadas.

—D' ametllas torradas ¿oy? Y flns las noyas se 'n deuen anar, es clar.

—Sí, si; tots plegats.

—¿Plegats diu? Sí, vaja, com los mocadors dintre d' una capsa. Pero, ¡quina llástima que se 'n vagin las noyas, jellas que sempre feyan cap al passeig de Gracia!... ¿Que 's pensa que tot aixó no ho anyorarán? ¡Vegi si allá podrán anar los diumenjes y di-jous á sentir los concerts del Parque!... ¡Vegi, si allá tindrán cap Banda Municipal!...

—Pero tindrán la de general del seu avi.

—¡Oh!... Aquesta no toca.

—Pero fa *tocar* bonas pessetas.

—Sí, vaja; ¡Dèu fassi la gracia de que no passin un estiu gayre aburrit!... Lo qu' es jo, per cap dinar del món me 'n aniria. ¡Cál! ¡Dèu me 'n guart! Y no 's cregui qu' ho dich porque no hi puch anar, no. Perque si nosaltres surtissim al istiu, cregui que ni aquell marqués del *Budell* no gosaria de tantas comoditats y no 'ns caldría fer la brometa qu' ha dit vosté de treure'ns la camisa quant tinguéssim massa calor.

—Jo coneix á una senyora que també deya 'l mateix; pero després vaig sapiguer qu' ells no 'n portaban de camisa.

—¡Ja, ja, ja!... Ara vosté no 's figuri res d' aixó de nosaltres.

—¿Vol callar? Ja 'm penso que no som com los Boadas, que per' poguer surtir l' any passat van tenirse d' empenyar 'ls matalassos.

—Aixó son ganas d' anar á fer lo ximple; perque,—y dispensi que li digui,—vostés no van á fer altra cosa.

—¡Ja, ja, ja! No 'm fassi riurer.

—Sí, senyora; pera mí l' anar á fora es béurers lo enteniment.

—Bueno, bueno, senyora Ignocencia; estiga bona, qu' encara haig d' anar á fer algunas compras.

—¿Potser algun vestit?...

—¡Ca, no senyora!... Tinch de comprar mitja cana de beta pera fer unas lligacamas á las noyas.

—Que tinguin felís viatge. Pero vegi si no las podria deixar á casa las noyas, ¡pobretas!...

—¿Que 's pensa que van á patir?

—Res d' aixó; pero aquí ¿sab?... Vull dir que potser deixan algun róssech.

—Bueno, bueno; pássehobé.

—Sí; deixi també al gosset porque 'ls hi fassi companyia.

—No, senyora. ¿Y ara?

—Pero ¿tant mateix están decidits á marxar? Jo de vostés, m' ho pensaria. ¡Miri que no se 'n peneixin!...

—No tinga pòr. Passio bé.

—Vaja, estiga bona y moltes espressions.

—Gracias.

—Estiga boneta. Pero encara vull véurer que 'm creuran á mí.

—Es tart, es tart; pásseho bé.

—Pásseho bé.

—(¡Vejam si ab los romanssos d' aquesta dona lo prestamista ja se 'n haurá anat!...)

—(¡Tant de bó pogués convéncer al meu marit de que anéssim ni que fos fins al Clot!...)

ANGEL RIUS VIDAL.

VERS Y PROSA

(AL AMICH ALONSO)

Tú que pe 'ls versos te perts,
puig may la Musa 't fá nosa;
tú que més qu' escriure en prosa
t' agrada l' escriure en vers;
Tú que quant omplas quartillas
ab un estil molt *cachondo*,
més que fé articlets de fondo
fás poestas de quintillas;
A tú que 'sent de 'n Taboada
y de Palacio (1) un amant,
Vital Aza 't xoca tant
y Ramos Carrión t' agrada;
A tú que t' engresca 'n Rueda,
pró en Nieva no 't fá felís,
com ré 't fá l' estil castís
de Zahonero ó de Perada;
A tú que tant t' amohina
Kasabal com Fernanflor,
y, en cambi, has après de *cor*
tots los versos de 'n Bartrina...;
A tú, donchs, per motius certs,
vull preguntarte una cosa:
—¿Per quina rahó la prosa
no t' agrada con lo vers?

PEPET DEL CARRIL.

(1) Eduardo de

Revista Teatral

Novedats.--Comedia sin desenlace..

D. Joseph de Echegaray, eminent dramaturch castellá, l' homequ' ha sostingut durant vint anys lo teatro de Calvo y de Vico, també s' equivoca.

En *Comedia sin desenlace* ha volgut probar un género nou en lo teatro; la comedia política ó de costums polítiques, y en honor de la veritat s' ha de dir qu' ab una sola tentativa ja 'n tindrà prou, puig creyem que 'l pobre èxit de *Comedia sin desenlace* lo farà tornar enrera, si abrigava esperansas en lo nou género.

'S reduheix l' obra á la exposició de tipos figurant distintas tendencias políticas, tipos que si son alguns acertadíssims con lo del *empleomano* y de 'n Pescador, son altres falsos com los de 'ls *anarquistas* y del militar. *Comedia sin desenlace* te tochs molt acertats y s' hiven, ab tot, l' má del mestre; mes con èxit degut á la pobresa d' argument, no tóu mes que regular.

Lo desempenyo no cal dirho molt bé. distingintse 'ls senyors Mario, Montenegro, Cepillo, Thuillier, García Ortega, Mendiguelna y las Sras. Alverá y Guerrero.

Dissapte tingué lloch l' estreno de *El tercer aniversario* ó *La viuda de Napoleón* saynete original de don Ricardo de la Vega. Lo popular saynetero s' ha portat com acostuma. Un teixit de xistes de bona lley, escenas arrencadas de lo típic y veritable (si bé hi ha alguna petita inexactitut, son la primera materia de *La Viuda de Napoleón*).

Ab aixó, y dir que la comedieta fou molt ben rebuda, creyem haver dit prou.

Lo desempenyo molt bé per part de tots. No citém noms, perque hi surt tota la companyia escepte la Srta. Guerrero.

Ab aixó ja ho saben, si volen ferse un tip de riurer, millor oportunitat qu' aquesta es difícil que la trobin.—R.

Secció del Pirotecnich

Hem rebut la següent carta, dirigida al senyor Propietari d' aquet periódich:

«Molt senyor meu: En tots los centres ahont hi ha molt moviment artístich teatral se fa necessari un órgan en la premsa, en lo qual trobi l' artista que del teatro visqui, tot quant à ell fassi referencia y pugui serli d' utilitat.

Barcelona que á proporció te mes divertiments que 'l mateix París, conta tant sols ab dos periédichs que per sos titols sombla que deurian ocuparse d' aixó; pero no resulta aixís. Pera convéncers basta sols fullejar qual-sevol número de las dugas publicacions.

De lo que diu «Lo Teatro Regional» no me 'n ocupo, perque 'l llejeixo poch; pero si de Lo TEATRO CATALA, perque l' he comprat sempre y guardo 'ls números.

Donchs bé, Sr. Propietari: son diari no serveix als que viuen del Teatro, perque res diu que 'ls pugui ser d' utilitat y perlotant la cabecera no respón al tesxt.

A aquestas horas casi todas las empresas teatrales importants tenen fets sos ajustos per l' ivern vinent. ¿Per qué no procura saber los noms dels actors y probabl-repertori, y perque no 'ls publica, sens esperar á que ho porti 'l *Bruix* primer y després copiarho?

¿Perqué, en lloch de tants versets, no publica críticas de tot, de las obras, decorat, trajos, mobiliari, atrés, sense indulgencia ni contemplació á las empresas y als artistas?

¿Perqué, en lloch de fer concursos d' obras, que prou se 'n fan, no aborda altres temas, com per exemple, lo millorament dels edificis, y de la sort del actor? ¿Créu vosté que s' ha dit la última paraula sobre las condicions dels escenaris? ¿Pensa que no es punt molt interessant sa reforma ó millorament? ¿No recorda que hi ha teatros que al ivern no es possible viurehi de frèt y aguantarshi al istiu de calor? ¿ignora que hi ha paisos ahont aixó está previst y corretit?

Y en altra índole de consideracions ¿no pensa vosté que seria molt mes útil conéixer lo reglament de teatros y todas las novas modificaciones gubernativas y la lley de propietat intelectual y los abusos á que dona llóch sa aplicació, que no la estéril palestra que sostenen vostés y altres setmanaris mes inútils que 'l seu?

Li agrahirá que publiqui aquesta carta y que fossin atesas sas indicacions son afectíssim, servidor.

NARCIS RÁFOLS.»

Per encárrech del propietari dech contestar, y ho faig dient:

Anem per parts, Sr. Ráfols. Primer: Lo TEATRO CATALA que desitja publicar las noticias quant son certas, procura primer assegurar-se de que no farà las planxas que á voltas fan certs periódichs afanyosos d' enlluernar als seus lectors, y respecte á ajustos, té ja anunciats los dels artistas que tornan á Romea y 'l de D. Ricardo Simó, pera 'l teatro de Novedats. Si algun diari ho ha posat antes, es perque nosaltres no fem diari sino setmanari; y no podem dirho fins 'l dijous.

2.ª : Posem *versets*, com diu vosté, perque es propi de nostra publicació ferho aixís y pera compláurer á molts lectors y als col·laboradors; pero també fem críticas y lo demás que vosté diu que no fem. ¿Que no llejeix potser tots los números, Sr. Ráfols? ¿O créu que perque procedim en bona forma ja tenim indulgencia y contemplacions á las empresas y als artistas? Repassi, repassi la colecció si la guarda; y perque no li fuji res de la memoria, li donaré un consell: «rosegui quías de pansa.»

3.ª : De la sort dels actors vam iniciarne fa temps alguna cosa y disposat estaba Lo TEATRO CATALA á ocuparsen molt y ab preferencia; pero es inútil proposarse res en pró de tal classe, perque 'ls actors no han respost als bons propósitos que tenia la Redacció y que 'ls guarda, pera donárlshi publicitat en altra forma.

Per ara... ells s' ho perden.

De lo demes que vosté desitja, Sr. Ráfols... *se tendrà en comta...*

4.^{rt}: Respecte á altra índole de consideracions, dech recordarli que vam insertar uns articles relatius á la llei de propietat intelectual, demostrant que es injusta y que sa aplicació dóna lloch á abusos. Publicar dita llei y 'l reglament en nostras columnas, no vindria á res, perque las empresas y 'ls duenyos de Galerías ó 'ls representants seus, prou que la saben.

Palestras inútils no 'n sostenim: si n' hem sostingut alguna, ha sigut de molta utilitat; y sobre tot, nosaltres no n' hem comensat may cap.

Y ara per'acabar, sapiga, Sr. Ráfols, que sostenir l' interés de un periódich es mes difícil de lo que vosté pensa. Si seguissim al peu de la lletra 'ls seus consells, aviat hauriam de plegar velas, y Lo TEATRO CATALA vol continuar navegant ab independència pe 'ls mars del catalanisme, de la literatura y del art, ja que sa tripulació conta, seguint lo rumbo d' ara, ab la simpatia dels que contemplan gojosos la marxa que segueix á velas desplegadas.

LC POLVORISTA.

Entreacte

LO VIATJANT

(AL MEU AMICH Y COMPANY D. PERE BOFILL.)

Temps atrás, lo distingit crítich catalá D. J. Ixart publicá en las columnas de «La Vanguardia» un article (si mal no recordo ab lo mateix titol que comenso jo aquest), permetentse no deixar gaire ben sentada la reputació dels que ab l' orga (1) sota 'l brás van per aquestos móns de Dèu, exposats á mil perills y ab l' únich y bon intent de guanyarse honoradament las caixaladas.

Lo periódich que publica á Madrit la *Sociedad de viajeros y comisionistas* posá á disposició de tots los de la classe las columnas de aquella publicació pera respondrer al articulista catalá, de qui (á pesar de tot) jo 'n sòch respetuos admirador. Com es natural, casi tots los colegas se donaren per ofesos y contestaren dignament, ab frases mes ó menos duras, aquell article del Sr. Ixart.

Instigat muchas vegadas pe 'ls meus amichs, estava també apunt jo de contestar dit article; pero ¿qué mes podia dir que no ho haguessin ja repetit dotzenas de companys, alguns d' ells íntims amichs del que suscriu?

Avuy, donchs, si prenh la ploma no es pera tornar la pilota com vulgarment se diu, sino pera fer véuer la diferencia que hi há del viatjant que s' imaginá 'l referit Sr. Ixart al viatjant veritat, al únich que existeix.

Pe 'l que 's queda; es dir, per' aquell que no 's mou de son despaig, lo qui se 'n vá no té altre objecte que divertir-se molt, treballar poch, menjo bé y dormir millor. Tot es un error.

En primer lloch lo viatjant, que tants diners dóna á las empresas ferro-viarias, es 'lo pitjor considerat pe 'ls empleats de las estacions, causantli aixó bastants perjudicis y no pochs disgustos.

Un passatjer de *primera* que porta son correspo-

(1) Orga, caixa de mostres.

nent guarda-polvo, bósca de viatge, gafas d' or, etc. etc., es atés gorra en má per tots los empleats, desde 'l gefe al guarda-agullas, desde 'l revisor de billets al fogoner.

L' infelís *organista* son raras las ocasions en que queda satisfet y content de cap d' aquestos fulanos que portan galó á la gorra y xiulet de sereno á la butxaca.

Arriba 'l viatjant á son destino, muchas vegadas á las 6 ó las 7 del matí; y després d' haver perdut tota la nit en un *cómodo* (?) vagó de *tercera* (ó de *segona* tot lo més), lo primer que fá, (perque es un home que vol cumplir son deber) es visitar la clientela y preparar lo terreno pera fer son negoci, y es rebut pe 'l seu parroquiá no sempre ab los modals deguts, y alguns cops fentlo responsable de las faltas que la casa que representa pugui haver comés voluntaria ó impensadament.

¿Que 'l viatjant se dóna á coneixer per tot arreu? Fals, completament fals.

No es que 'l viatjant se *dongui á conèixer*, sino que *se'l coneix* sense necessitat de que cometi cap acte indigne de la posició que ocupa. Y ¿saben perquè se 'l coneix al moment? Perque, diferent del que está poch acostumat á viatjar, entra en lo calé ab desenvoltura, nó desafiant las miradas dels fills del poble; pero si fent cás omis d' ellas y no donantse per aludit. Y qui diu al calé diu al teatro, al passeig ó allí ahont vulga que vagi.

Naturalment que té sas horas d' expansió; pero aquestas son las menos y no arriban á recompensar las horas de insomnis, treball y malestar en que generalment passa 'l temps.

No tracto tampoch de posar al viatjant com un model de perfecció, y reconech que n' hi ha algún que s' aparta de la regla; pero crech que tothom está conforme en que una flor no fa istiu.

Molt me podria extèndrer sobre aquest assumpto, parlant dels mals ratos que passa l' infelís que es casat y té fills, ausent de sa familia; del que surt de una plassa sense fer cap nota; del que se li extravía una caixa de mostres; del... en fí, fóra no acabar, y com jo acabaria la paciència del lector, ho deixo per' un altra dia si avants no he sigut víctima d' alguna d' aquestas catástrofes á que 'ns tenen tan acostumats las empresas de ferro-carrils.

JOSEPH M.ª BERNIS.

Memorias d'un comediant (1)

CAPITOL IX

Lo que's veu y'l que no's veu

Volteiant una de las taulas del salonet-restaurant del calé Colon estaba 'n Ridaura una nit en companyia d' uns quants amichs joves als que 'ls lligaba franca y bona amistat.

En aquella cotidiana reunió, era ahont se barbotejava ab la franquesa propia de qui sab apreciar lo que vol dir la paraula *amistat*; era ahont se discutian, sempre en bona forma, las emocions artísticas en particular, y en general tots los cassos propis d' una ciutat com es Barcelona.

Lo formar part en Ridaura d' aquella petita reunió, era degut á que sempre, afanyós del bon tracte

(1) Vegis lo número 84.

social, havia simpatizat ab aquella munió de joves alegres de tot punt y formals en tot cas serio, sense que ni una ni altra vegada l'esperit de la pedanteria dominés sos pensaments y sas accions.

Aquella nit portaba la paraula nostre protagonista, paraula sols mermada de tant en tant per alguna qu' altra pregunta y admiració dels amichs allí junts.

Escoltem: es Ridaura qui parla.

—Sí, amichs, sí: lo teatro, avuy día, está imposible; es un' olla sense nansas que no's pot treurer del foch sense cremarse. De fora tot es bonich, lluent, espléndit; pero de dins es ruí, fosc, asquerós. ¡Ay de qui demunt las taulas gastí unas sabatas! ¡Ay de qui 'l brill dels llums de la *bateria* l' enlluherní! Dos camins li quedan: tocar retirada á temps, ó be fer munt á la pila del greix. Lo primer es molt difícil; lo según es... lo natural, tenint en compte la máxima de com més serem riurem.

—Ridaura, 'm sembla qu' exageras.

—¿Qu' exagero? Aixó es lo que diuen molts, y aixó mateix es lo que saben poch. Molts, porque molts sen los que veuen lo teatro per part de fora: y poch, porque poch son los actors que 's coneixen á sí mateixos, y en son propi error y mútua falsedat no viuen.

Jo, com ja m' haveu sentit dir més d' una vegada, estich decidit á deixar lo teatro. ¿Per qué? ¿Perqué he perdut la afició? ¿Perqué 'l públich me retxassa? Res d' aixó. L' afició no l' he perdut, com no la pot pérdrer cap actor que actor siga. Lo públich me acepta y jo acato sempre son fallo, que á ell dech lo que valg posat en las taulas y ab lo teló alsat.

Deixo sols lo teatro pe 'ls actors, porque com més va, més me sembla que 'm trobo entre lo innoble, de la societat.

¿Que si sé que no son tots tal com los pinto? Si: alguns, poch, poquets n' hi ha de bon tracte y bons fets; pero com que la majoria guanya, per la majoria parlo, y, per lo tant, en general déu compénders la meva peroració.

Quant alguna vegada entre nosaltres, (es á dir entre 'ls actors), s' ha parlat d' aquest assumpto, molts se m' han posat en contra, elegant que en las demás classes socials també hi ha malesas y s' atropella 'l bon sentit.

Conforme, —sempre dich jo. —Mes quant trech la diferencia de número entre 'ls demás y nosaltres; quant poso de relleu la educació y coneixements dels comparats, may hi volen saber res: fugint per la tangent evitan entrar en lo círcul, porque un cop dins no sabrían pas com surtirne.

L' actor, que de tota la societat té d' ésser qui més coneixements (teórichs en general y pràctichs en particular) ha de tenir, es qui menos val.

Aixó no falta també qui ho nega, suplint (potser sense notarho) las dots intelectuals, per l' excés d' aixó que 'm dihem *barra*, qualitat de gran abundó en lo teatro. ¡Ab quina bona fé equivocan la materia!

Fulano, —diuen— ¡oh! es un geni. De tot se 'n surt. Preguntéuli lo que 's vulga, poseulo allí ahont vulgueu, ell sempre 'n surtirá triufant. Y á continuació treuen á colació una munió de fets, aventuras, anécdotas que se celebran ab grans riallas, pero que ben analisats tots los fets, resultan tots ells fills del desvergonyiment, confonent lo sentit de la paraula geni.

En lo grupo en que s' ensalsan las qualitats del tal Fulano, pera complefar lo quadro may hi falta

un... *amich* que á lo millor salti:—Es un gran xicot, aixó sí; pero es un jugador, un berrato, ó be un gandul de primera. —Y seguidament los allí presents ho corroboran treient á llum las bonas qualitats de cada hu, resultant que ells son los més bons, los més artistas y fins los més guapos d' Espanya. Si un d' ells fa *mutis* sense deixar terminada la discussió, ja pot dir que ha ben *rebut*, puig al girar l' esquena totas las bellas que devant per devant li aplaudían, se tornan en defectes; que aquesta, entre otras qualitats, es la nota dominant dels cómichs: fer tiretas de la pell del ausent y ensalsar fins á lo ridícul al present. Per aixó m' deya un *gat vell* de teatro:—Si vols no ésser murmurat, sigas sempre l' últim de deixar una reunió de comediantes.

Totas aquestas cosas no serían res, si quedessin á casa, es dir, entre nosaltres; pero desgraciadament, d' aquesta com de totas las demás hassanyas, tothom n' heu esment, particularment en poblacions subalternas ahont es de tot punt precis alternar ab los fills de país pera crear atmósfera ó simpatías entre 'ls públichs. No penseu pas objectar que aquestos fet son *pequeñeces* de cómichs de poca valú, no; porque si aixó passa entre actors dels titolats de *provincias*, entre 'ls de més alta *alcurni* passen otras cosas tant ó més reprobables que las que porto ditas, y que unas y otras malmeten lo teatro encare que á primera vista no ho sembli.

¿Quín dupte hi há que si 'ls actors un al altre se protegessin, ó quant menos se tractessin en deguda forma, lo teatro aniria bé? Pero ¡ca! La malehida enveja, la pretensió, la tontería, ho domina tot.

—¿Per qué, donchs—va preguntar un de la taula —no han tractat los actors d' unir-se, de formar una especie de societat de protecció ó apoyo mútuo? Aixó seria en bé de tots.

—¡Unirse 'ls actors? ¡Impossible! Una vegada va tractarse de portar á cap aquesta idea, sí: va nombrarse una provisional Junta directiva pera plantejar treballs: dos dels tals individuos varen surtir uniformant pensaments, y al cap de deu minuts en plena Rambla de las Flors varen anar á trompadas ab gran escándol de la gent, que, enterada forsosament del cas deya:—¡Bah! son cómichs, ¡Total res! (1)

Volían unir-se quatrecentos actors, y dos dels iniciadors no varen poguerse enténnder ni un quart d' horaque més fácil es juntar lo cel y la terra, l' aygua y l' oli, que fusionar mitja dotzena de comediantes.

ANTÓN MOSTASSA.

Repertori de Fora

ANDALUSÍA

V y últim.

Desde Almería

Consti que 'm despedeixo d' aquesta terra ab la pena al cor, y consti que no me 'n vaig porque 'l país no m' agradi, ni porque tingui pressa, ni porque m' hagi donat algún desaire cap andalusa...

¡Me 'n treu la calor! Tal com sona; la xafagor me fa fugir á marxas dobles de la terra de l' alegría.

Toca ara 'l torn á Almería, la desgraciada provincia andalusa que ha sigut últimament inundada y que gracies á la *Prensa asociada madrileña*, pot comptar avuy ab dos barris de casas pera donar albergals que quedaren al carrer.

L' infatigable periodista D. Juli Vargas, en nom de

(1) Rigurosament històrich.

la premsa madrilenya reparteix entre 'ls desgraciats, aquelles casetas tan senzilles com ben construïdes que desd' ara lliuraran de las inundacions á bon número de famílies.

En cap ciutat d' Espanya he vist lo número de limpiabotas que circula per carrers y plassas en Almeria.

Noys de 7 ó 8 anys que millor estarian á estudi, vagan tot lo dia pe 'l carrer pera portar á la nit dos miserables rals á sa casa, guanyats ab lo betun, la saliva y 'l respall.

No es d' estranyar que en nostre desventurat país vagi la instrucció á l' altura del ofici del noys mes amunt mentats, es dir, per terra!

—*El Sombrero de copa*, de Vital Aza, *Los Hugonotes*, de M. Echegaray y *Los Incasables*, de Eusebi Sierra, han sigut las obras que he vist en lo *Teatro de Novedades*, desempenyadas per la companyia que dirigeix lo senyor Espejo y de la que forman part las Sras. Llorente, Constan, Pardiñas y Muñoz junt ab los Srs. Altarriba, Alarcón y Fuentes.

Companyia molt apreciable y que's fá aplaudir pe'l escàs públich que assisteix al teatro y que té la mala costúma de parlar fort durant la representació y de saltar per las butacas durant los entreactes.—CRISTÓFOL LLEGANYA.

Vilanova 18 de Juliol.

Ahir á la tarde la companyia Borrás va donarnos la segona representació del grandió drama de aparato *Barba-Roja*.

L' obra va surtir moltíssim be, y la concurrencia va quedar del tot satisfeta.

Seguidament la representació de la xistosa pessa en prosa, original de D. Simón Alsina y Clos, que porta per títol: *3,333*.

A la nit ab una brillant concurrencia varen posar per primera vegada 'l preciós drama catalá, obra póstuma del mestre en Gay saber D. Francesch Palay y Briz, *L' Agulla*.

M' abstindré de parlar de son argument, tota volta que, al ser estrenada en Barcelona, tota la premsa ja se'n va ocupar.

Sols faré menció dels artistes que hi prengueren part, distingintse notablement lo senyor Bals per estar perfectament caracterisat en lo tipo de *Rector* de poblet: en quant á la declamació, be.

Lo senyor Fages, en lo de *Capità Marcel*, brillantíssim en tota l' obra.

Lo senyor Serrallera com á *Bisbe*, ho semblava y va estar á las mil *maravillas*.

No vull acabar la revista sens fer menció del senyor Guilemany que va treballar ab molt acert. Las senyoretas Sala, Morera y 'l senyor Borrás com sempre.

Per pessa altra volta *3,333*, que agradá moltíssim al públich, á pesar de ser sols un passatemps: Los actors se vegeren aplaudits.

Tornemhi: quant s' acabarà aixó de surtir tan tart?

—Ja ho veurem—pot dir la Empresa:—ja pots xiular si l' ase no vol béurer.—R. N.

Manresa 18 de Juliol.

Ab la companyia completament reformada per l' empresari D. Joaquim Biosca, se posá anit en escena en lo Teatro Conservatori la sempre aplaudida sarsuela *La Bruja*. Prengueren part en sa execució la primera tiple Sra. Ruiz, lo primer tenor Sr. Bergadá, las Sras. Villalba y Valor, y 'l Sr. Ballina, tenor cómic. Se notá en extrem la falta d' ensaigs, sobretot dels cors y particularment en lo tercer acte; per lo que l' obra no obtingué com altrás vegadas, l' éxit qu' era d' esperar.

Diumenge vinent, en lo sobredit colisseo hi donará una funció de electricitat, óptica y magnetisme lo professor Arbat, que's titula lo Rey dels Mágichs.

Ahir funcioná també lo teatro de la Lliga Regional, ahont acostuma acudirhi escullida concurrencia.

En lo Café de St. Domingo fá alguns dias hi tenim *canto español*, en substitució del teatro de figuras ó *polixinel·las*, que ha sigut traslatat al espayós local del carrer de la Dama, conegut per Café de ca 'l Niño, de quina classe n' existeix un altre en *El Retiro*, local situat en lo nou Passeig.

Pera 'l diumenge y dilluns pròxims se preparan escullidas funcions en casi tots los teatros d' aquesta localitat.—E. S. A.

Reunions particulars

SOCIETAT LA AFRICANA.— Ab casi un plé tingué lloch diumenje al vespre en aquesta societat lo benefici del intelligent director d' escena don Emili Bach, ab la preciosa comedia *Fiarse del Porvenir*.

Dita obra sigué molt ben interpretada pe 'l beneficiat, logrant rébrer aplausos, á més del Sr. Bach, lo Sr. Amores, que vá portarse bé com sempre y 'l senyor Olivés (M.)

Lo Sr. Racionero brillá á gran altura, y la proba d' aixó es la calurosa ovació que li tributá la numerosa concurrencia.

Rebi desde las planas de nostra humil publicació lo Sr. Racionero lo nostre aplauso que li donem de cor; y no pari de treballar en lo teatro, puig té condicions pera ocupar honrós lloch en la escena y pogué figurar entre actors de nom.

Lo senyor Casas... la aeritat, nos sab molt greu tenirli de dir; sempre 'l mateix y, francament, desitjariam que no's precipités tant en lo declamar, puig aixís evitaria (á nostre entendre) lo mal efecte que produheix l' entrebancarse tant sovint; apart d' aixó, estigué bastant bé.

La Sra. Tarés vá mostrar ser mereixedora d' aplauso.—BARBA-ROJA.

ROGER DE FLOR.—Lo diumenge passat aquet Centre doná la funció de reglament, posant en escena lo monólech castellá *Noche maldita!* pe 'l senyor Barnils que ho desempenya obtenint justos y merescuts aplausos.

Després vá seguir la coneguda comedia catalana *Cura de moro*. ¡Quina *Cura de moro*, Déu meu! Además de mal ensajada y pitjor representada, los Srs. actors van abusar de la benevolencia del públich, puig que se 'l van rifar de mala manera.

Sentim en extrem tenir que fer constar en nostras revistas aquets incidents, tant mes tractantse de una distingida societat com ho es la Roger de Flor.

Sr. Director de escena, vosté hi pot posar remey.—R. A.

BERENGUER.—Lo benefici del director de escena D. Miguel C. Clavé se vejé molt concorregut. En lo drama *Vida alegre y muerte triste* dit senyor doná probas de las condicions que reuneix pe 'l género dramátich, si bé, á dir vritat, lo cómic li encaixa molt milló. L' acompanyaren bastant bé las Sras. Delpino, Férez y Panadés y bastant malament los senyors Monpel, Valmadella, Got, García, Pujol, Mirabet y Saenz; encara que tots s' esforsaren y havian estudiat la obra.

Seguidament se estrená un diálech degut á la ploma del soci Sr. G. Valsmadella, titulat Clavé ó *Agencia de negocios*, que sigué escrit espressament pera que 'l beneficiat pogués lluhir las sevas habilitatss com aixís vá ferho ab molt aplauso.

Lo senyor Clavé presentá quatre tipos que eran: un vell vert, un gomós bellagadís, un pinxo andalú, y un americano, tots ells molt ben caracterisats, especialment lo primer.

La obreta en conjunt agradá molt y está bastant ben versificada, ab un desenllás original.

L' autor sigué cridat á las taulas á rébre 'ls aplausos de la concurrencia junt ab lo beneficiat y lo senyor Monpel que va secundarlo.

Lo Sr. Clavé sigué obsequiat ab varios regalos, entre ells un licorero, un retrato al llapis, un paraygua y una cigarrera.—J. A.

CASSINO ARTESÀ. (Gracia.)—Lo drama del diumenje va ser *El Conde de Montecristo*, dirigit pe 'l Sr. Ferrán que vá fer un bon protagonista.

També estigueren acertats la Sra. Rodés los Srs. Cabré, Camps, Villar y demés intérpretes.

Lo Sr. Cabré no podía tréurer més partit del que 'n tregué, del paper de *Danglars*, en lo qual siguié aplaudit frenéticament.

No van fer pessa; pero si que va haverhi ball de Societat.—C. T.

Saló de descans

** Lo Centre Catalanista d' Olot ha publicat al cartell dels Jochs florals que celebrará lo dia 11 de Septiembre propinent. ab qual festa poética 's proposa contribuir al lluhiment de las que en obsequi á la Verge del Tura tindrán lloch en dita vila,

S' ofereixen tres premis ordinaris y vuyt de extraordinaris. Los treballs deuen entregarse antes del 20 del próxim Agost. Presidirá 'l Jurat, lo Catedrático d' aquesta Universitat D. Joan Permanyer.

** Lo jove aficionat D. Joseph M. Balmanya donará lo dia 23 próxim son benefici en lo local de la societat «La Juventud» (Caspé, 64.) Obras; *La mujer de papá*, terceto de la revista *De Madrid á París*, *El Monaguillo* y, per últim, ball de societat.

La funció va dedicada á tothom, als socis y als que no ho son, als concurrents y als no concurrents. Aixís ningú pot quedar ofés.

¡Ah! diu que no hi hauria mes que una assafata. Mentres siga ben gran, ja n' hi haurá prou.

** En lo Cassino Artesà de Gracia, s preparan pera 'l dia de Sant Jaume las sarsuelas *El Sr. Luis el Tumbon*, *Los aparecidos* y *La Leyenda del Monje*. També s' ha posat en ensaig l'aplaudit drama catalá *L' Agulla*.

** Ab motiu de las Firas y festas de Sabadell se celebrarán en dita ciutat un Certamen de Societats corals y un Certamen d' orquestas, que será 'l primer d' aquesta classe. Los premis del primer son: una corona de llorer, de plata y or; un ram de llorer, de plata y or, y una lira de plata. Los del según consisteixen en un diploma d' honor y 600 pesseta en efectiu, y un accésit de 150 pessetas,

Dits Certamens tindrán lloch respectivament los días 31 del actual mes y primer d' Agost següent. Firman la convocatoria lo president de la Comissió de Firas D. Martí Peig y 'l secretari D. Manel Ribot.

** La companyia catalana que dirigida pe 'ls Srs Martí y Soler está recorrent distints teatros del Principat, se troba ara á Palamós.

** Diumenge, día 24, ha de comensar á treballar en lo teatro d' Olot la companyia de sarsuela de don Pere Valdeperas.

** Ha deixat de formar part de la companyia del teatro de la Unió lliberal de Granollers, l'aplaudit actor cómic D. Lluís Millá. ¡Mala senyal!

** Lo públich de Sabadell está d' enhorabona. Després d' haver vist lo *Judas* ab tot l' aparato construhit quant se va estrenar en nostre teatro Romea, ara veurá *La Payesa del Montseny* ab las decoracins que 's van pintar al estrenarse en lo teatro de Novedats.

** En lo teatro de La Bisbal vá efectuarse diumenje passat una funció que 'l públich va dedicar al baix D. Narcís Serra, fill de la població.

Lo programa era variat: com obra catalana va es-

cullirse la comedia *Un pollastre aixelat*. També vá representarse *La gatita del cura*, y á més vá cantarse 'l duo de *La mascota* per la Sra. Sanchez y 'l Sr. Intentos, la seronata de *Faust* y la romansa *La cita nocturna* pe 'l Sr. Serra y 'l duo de *I puritani*. També 's vá oferir á cantar una pessa del seu repertori la esposa del Sr. Serra,

** La companyia dramática del galán D. Francisco Tressols continúa defensantse en lo teatro de Caldas. Ja es fer prou.

** La important societat «La luz del Porvenir» anuncia pera demá passat lo benefici de 'ls Srs. Ballesta y Viñas, ab *Los dos sargentos franceses* y *La tornada de 'n Titó*. Esperem que 's veurá molt concorregut lo mencionat benefici.

Cavilacions

XARADA ANAGRAMÁTICA

Farás tres combinacions
ab las lletras que jo tinch.
Una n' hi ha en Montserrat
que una dos sempre s' hi han vist;
l' altra en las confiterias
la venen als noys petits
y la segona d' aquesta
grinyola, ben clá 's pot dir.
La tercera la combinan
fent resultant un nom bonich,
que qui 'l porta té primera
en plural; y ara, per fi,
anyadiré que si uneixes
la dos de la qu' ara he dit
ab la dos de la primera
combinació, ben senzill
veurás que las dos te donan
sense causarte fatich
lo qu' hi havia per montanya
en la guerra dels carlins.
Veyas, donchs, si una, dos, tersa
endevinas. ¿Oy que sí?

PERE PAU

GEROGLÍFICH

O I O
NO NO
S XI R O,
R O M A N S —
A N D
O O D O O

PEP PAM Y PIPA,

PROBLEMA (EN BROMA)

¿Quan es la meytat de XII?

ROCH PALET DE RIERA.

CORRESPONDENCIA

Ruch Nafrat: l' epigrama es vell.—Catalá de Mahó: lo seu sonet no s'ona.—Pep Galleda: tórnilas á enviar, las mirarem y contestarem desseguida.—E. Roig (Mataró): té pagat fins á Febrer 1893. Respecte á cubertas, veji 'l n.º 74. Los versos han de menester molta llima y molt metro. Enviem las planas ab aquest número.—A. Raff (S. Boy): te rahó, pagat fins á fi d' any.—C. Barrera y Cargol (Gracia): ja 'l haviam enviat! pero hi torném. A tossuts no 'ns guanya ni un aragonés. Si no 'l reb, tornarem á enviarlo fins que no 'n quedín. De cavilacions n' estem plens.—J. Font: voste té part de rahó; pero exagera un tant, y no está just en suposar que va ser broma la pregunta del dissapte passat. L' administració envia pe 'l correu lo número fa dos setmanas. Si ni aixís lo reb á gust, no es culpa nostra: No podem aumentá 'l número de repartidors encara qu' aumenta 'l de suscriptors. Per'xo als que viuen lluny los servim pe 'l correu. Ja veu que l' intenció es bona. A mes, així 'l tindrà en son domicili, porque als repartidors no es natural obligarlos á pujá als pisos, sino 'l reparto seria interminable. Si li falta algún número, demánli y li remetirem.—Starama: anirá algún epigrama.

SOLUCIÓ

AL LOGOGRIFO NUMERICH DEL N.º 86: —Anselmo
L' han enviada 'ls Srs. Pep Galleda Catalá de Mahó, Pep Bertrán, Pam de Cana. C. Barrera, Sacatruequis y Barba-Roja.
Si dits senyors envian endevinadas també 'as del present número, guanyarán lo premi d' un abono dels Banys Orientals.

PUJOL Y SOLÉ, IMPRESORES, TALLERS, 45.

PERRUCAS Y POSTISSOS
DE TOTA CLASSE
PERA TEATROS

Gran Saló

pera afeitar, tallar y rissar cabells
EN LA

PERRUQUERIA DE

Vicens García

Conde del Asalto, 6, pral.-Casa establerta desde 1840

Construcció de Teatros

SERVEY COMPLERT Y BÓ
pera guardarropias

Pera informes y detalls, dirigir-se al
fuster del carrer d' Estruch, 11

BARCELONA

Peluquería Artística

Saló pera afeitar, rissar y tallar lo cabell

DE

LLOIS ANGLADA

Gran assortit de perrucas

y tota classe de postissos per' artistas
de teatro

Rambla del Centro, 7, ent.º
BARCELONA

ARXIU LIRICH-DRAMÁTICH

DE

Bonnin germans

Copisteria de vers y música

Servey á tots los punts d' Espanya

PREUS ECONOMICHS

Carrer del Vidre, 2, 4.ª tocant al de Fernando VII

BARCELONA

Despaig cada dia, fins á las 9 del vespre

CONTRACTAS PERA ARTISTAS

AGENCIA DE TEATROS

Pianos Alemanys

LOS MILLORS Y MES BARATOS DEL MÓN

FABRICATS PER

Faul Werner's

Bon sonido y construcció elegant.

Se ven al contat y á plassos

N. AGUSTÍ

Muntaner, 17, ent.º 1.ª - BARCELONA

NOVAS ESTUFAS AMERICANAS

DE ELEGANT CONSTRUCCIÓ

Ab ellas s' obté foch continuo sens molestia
y 's consegueix posarlas á tota temperatura

Unich representant en España

NICOLAU AGUSTI

Muntaner, 17, ent.º 1.ª - BARCELONA.

TRENCADURAS

Se curan aviat y radicalment ab lo Braguer mecánic
regulador, inventat per l'especialista Sr. Palau. Recoma-
nat per tots los metjes eminents y premiat en la última
Exposició de Barcelona. Té concedit Real privilegi.
Carrer Ample, 12 y 14, al costat de la Iglesia de la
Mercé.

Consultori ortopédich de 8 á 1 y de 3 á 8

Llunas assogadas

PERA MÍRALLS

de Ortega y Badia

Depósit de cristalls—Baldosas

Baldosetas, etc., etc.

Teléfono núm. 1397

Carrer de la Condesa de Sobradíel, 3

BARCELONA

Máquinas pera fer mitja

Las mellors del món

S' hi fan mitjas, mitjons, camisetes de punt d' agulla igual que á la má, comensa-
das y acabadas á la mateixa máquina, proporcionant la mellor manera de gua-
nyarse la vida á casa. — Exportació á qualsevol població. — S' ensenya de franch
á treballarhi.

N. Agustí Manyosa.— Regomir, 25 y 27, botiga

Máquinas de
cusir, máqui-
nas de fer mitja

SANTASUSANA

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas — Se ven á plassos y al comptat

Carrer del Carme, 33 — BARCELONA

Aparatos pera
pendre dutxas.

Carme, 33

Carme, 33